

Tüzel Kişilerin Ticari Temsilci Olarak Atanıp Atanamayacağı Sorunu*

Assingment of Legal Entities as Prokurist

Harun ERYİĞİT**

ABSTRACT

Turkish Code of Obligations defines the Prokurist as a person who has been expressly or tacitly granted by the owner, with the authority to conduct operations at commercial enterprise and to sign per procuration under the title of owner's commercial name. However, the regulation does not include detailed provisions in the matter of the legal possibility of legal entities to be granted as Prokurist. As a consequence, different approaches have been expressed by the doctrine on the issue. This article; examines if legal entities can be appointed as Prokurist, in the framework of modern approaches to commercial enterprises and the general principals of Turkish Commercial Code No:6102 besides the doctrinal views and special provisions of related regulations.

Keywords: Prokurist, Legal entities, Professional management, Legal entities membership of boards of the directors

Giriş

818 sayılı mülga kanun döneminde olduğu gibi, 6098 sayılı kanun döneminde de ticari temsil¹ kurumu Borçlar Kanunu ile düzenlenmiş ve esasları belir-

* Makale gönderim tarihi: 07.06.2017. Makale kabul tarihi: 14.06.2017.

** Arş. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı. İletişim: İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi - Kavacık Mah. Ekinciler Cad. No.19 Kavacık Kavşağı - Beykoz 34810 İstanbul.

1 TBK m.547 Gerekeç, "818 sayılı Borçlar Kanununun 449'uncu maddesinin kenar başlığında kullanılan "A. Ticari mümessil / I. Tarihi, salâhiyet itası" şeklindeki ibare, Tasarıda, "A. Ticari temsilci / I. Tanımı ve yetki verilmesi" şeklinde değiştirilmiştir." TBK'da yapılan bu değişikliğe rağmen birçok hükümde olduğu gibi aynı dönemde yürürlüğe girmiş olmalarına rağmen TTK ile TBK arasında dil bakımından uyum sağlanamamış, TTK düzenlemelerinde kurum "ticari mümessil" olarak isimlendirilmeye devam etmiştir. İlgili maddeler için bkz; m.40/4, 102/1, 218/2, 223/1, 235/2, 318/2, 321/1, 368, 631/1-2.

lenmiştir². Konuya ilişkin usul ve esasların konu edildiği TBK hükümlerinde de, eBK döneminde olduğu gibi bu yetkinin kimlere verilebileceği hususunda özel bir düzenleme öngörülmemiştir. İlgili kanun maddelerinde kimlerin ticari temsilci olarak atanabileceğine ilişkin detaylı bir düzenlemenin bulunmaması, doktrinde eBK'dan beri süregelen ve tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağı noktasında odaklanan tartışmaların devamına neden olmuş, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile benimsenen yeni anlayış ve bu doğrultuda yapılan düzenlemeler ise bu tartışmaya farklı bir boyut katmıştır.

6102 sayılı TTK, 29.06.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan farklı bir anlayış ile kaleme alınmıştır. Kanunun genel gerekçesinde kurumsal yönetim ilkelerine ve profesyonel yönetim anlayışına yapılan atıflarla karşımıza çıkan bu anlayış, tüzel kişilerin anonim ortaklıklarda yönetim kuruluna üye olarak atanabilmelerinin mümkün kılındığı TTK m.359 hükmü gibi özel düzenlemeler ile somutlaştırılmıştır.

Bu doğrultuda, TTK ile getirilen bu yeni anlayış ve modern işletme mantığı çerçevesinde tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağı sorununun yeniden ele alınmasının ve bu kapsamda konunun yeniden değerlendirmesinin önem arz ettiği kanaatine varılmıştır. Çalışmamızda tüzel kişilerin ticari işletmelere ticari temsilci olarak atanmasına ilişkin tartışma, modern işletme mantığı çerçevesinde; ticari temsilcilik kurumunun genel esasları ve ilgili düzenlemelerin yanı sıra, Türk doktrinindeki görüşler ve 6102 sayılı TTK ile benimsenen profesyonel yönetim anlayışı kapsamında ele alınacaktır.

I. Ticari Temsilcilik Kurumu Merkezinde Sorunun Ortaya Konulması

Gelişen ekonomik sistem ve bu sisteme bağlı olarak ortaya çıkan örgütlenme biçimi, ticaret hayatını da derinden etkilemiş, yaşanan gelişmelere bağlı olarak ticaret hayatı belirli bir organizasyon çerçevesinde yürütülmeye başlanılmıştır. Modern işletmelerde karşımıza çıkan bu organizasyon modelinde işletmenin

2 Konunun aynı dönemde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK yerine 6098 sayılı TBK'da düzenlenmiş olması doktrinde eleştirilmiştir. Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler*, İstanbul, 2016, s.8: "...sistematik bakımdan Türk Ticaret Kanunu'nda yer alması gereken bir kısım hükümler de Türk Borçlar Kanunu'nda yer almıştır. Örneğin, Türk Borçlar Kanunu'nun işletmenin devrine ve birleşmelerine ilişkin 207-208, ticari mümessiller ve diğer tacir yardımcılarına ilişkin 552-559 ve âdi ortaklığa ilişkin 625-646 hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu'nda ...yer alması gerekmektedir." Aynı yönde görüş için bkz; Arslan Kaya (Hüseyin Ülgen, Mehmet Helvacı, Abuzer Kendigelen, Arslan Kaya, Füsün Ertan Nomer, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 2015, s.677; Oruç Hami Şener, *Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi*, Ankara, 2015, s. 5: "Kanaatimizce, giderek ticari temsilcilik dâhil, diğer bağlı tacir yardımcılarını konu edinen hükümlerin (T)BK'da değil, yine temsil (ve vekâlet) temelinde (T)TK'da düzenlenmesi, bunların varlık sebeplerinin ve işlevlerinin doğal hukuki sonucu, ayrıca ticaret hukukunun özel ve bağımsız karakterinin korunmasının da bir gereğidir."

büyüklüğüne, işlem hacminin genişliğine ve çeşitliliğine bağlı olarak işletmenin yönetilmesi zorlaşmış, bu durum ise işletmeyi yönetmekle yükümlü olan taciri, yönetim yetkisini paylaşmaya ve iş yükünü hafifletmeye itmiştir³.

Tacir açısından işlemlerde kolaylık ve iş yükünde hafifleme sağlayan bu durum, işlemin karşı tarafı olan ve tacirin yönetim yetkisini paylaştığı yardımcı ile işlem yapan üçüncü şahıslar için bir belirsizlik oluşturmuştur. Tacirin yetkilerini paylaştığı yardımcısı ile işlem yapan işletme dışı üçüncü şahıslar, sürekli olarak yapılan işlemlerin yetki paylaşımına dair anlaşmaya uygun olup olmadığı ve söz konusu hususlarda temsil yetkisinin bulunup bulunmadığı noktasında araştırma yapma külfeti altında kalmışlardır⁴. Bunun bir sonucu olarak, üçüncü kişinin bu külfetini ortadan kaldırmak, işlem yapılan yardımcının temsil yetkisinin sınırlarını önceden bilmesini sağlamak adına kanuni bir takım düzenlemeler getirilmiş ve buna bağlı olarak ticari temsilcilik kurumu ihdas edilmiştir⁵. İlk olarak 1861 tarihli Alman Ticaret Kanunu'nda düzenlenen ticari temsil ilişkisi⁶, 1926 tarihli Borçlar Kanunu ile hukuk hayatımıza girmiştir⁷. EBK'nın 449 vd. düzenlemelerine tabi olan kurum, TBK'nın 547 ve devamı maddelerince hüküm altına alınmıştır. TBK m.547/1 hükmü uyarınca ticari temsilci “*işletme sahibinin, ticari işletmeyi yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret unvanı altında, ticari temsil yetkisi ile kendisini temsil etmek üzere, açıkça ya da örtülü olarak yetki verdiği kişi*” olarak tanımlanmış ve bu tanım ile söz konusu yetkinin; ancak bir ticari işletme için verilebileceği, aynı şekilde yetkinin kanundan doğan zorunlu bir temsil yetkisi olmadığı ve tamamen işletme sahibi tacirin iradesine dayalı olarak tevdi edildiği açık bir şekilde ortaya konulmuştur⁸.

Öngörülüş amacı, bir yandan tacirin iş yükünü hafifletirken diğer yandan tacir ile işlem yapan üçüncü şahısları temsil yetkisine ilişkin araştırma külfetinden kurtarmak olan ticari temsil yetkisinin sınırları da bu anlayışa uygun ola-

3 Tacir yardımcılarının ortaya çıkışı hakkında detaylı bilgi için bkz: Wolfram Muller-Freienfels, “Legal Relations in the Law of Agency: Power of Agency and Commercial Certainty”, *The American Journal Of Comparative Law*, Vol. 13, Issue. 2, Spring 1964, sa. 193-215.

4 Elmes R. Holmes, “Apparent Authority and Undisclosed Principal under German Law”, *California Western International Law Journal*, Vol. 4, Issue. 2, Spring 1974,sa. 340 – 373, s. 355.

5 Kaya, 2015, s. 678; İsmail Kurca, *Ticari Mümessillik*, Ankara, 1996, s. 29.

6 Shilling Neil, *Harvard International Law Club Journal*, Vol.6, Issue 1, Winter 1964, sa. 1 – 71, s. 16. Glanluca La Villa, “The Validity of Company Undertakings and the Limits of the E.E.C. Harmonization”, *Anglo- American Law Review*, Vol. 3, Issue. 3, 1974, sa. 346 – 356, s. 349.

7 Kurca, s. 39.

8 Eric Beckett, *Manuel of German Law*, London, 1950, s. 229; Sabih Arkan, *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara, 2015,s.172; Kurca, s.34.Yetkinin iradi olmasının istisnası olarak bkz; TTK m. 40/4, “*Merkezleri Türkiye dışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye'deki şubeleri, kendi ülkelerinin kanunlarının ticaret unvanına ilişkin hükümleri saklı kalmak şartıyla, yerli ticari işletmeler gibi tescil olunur. Bu şubeler için yerleşim yeri Türkiye'de bulunan tam yetkili bir ticari mümessil atanır.*”

rak kanun ile düzenlenmiştir. Tacirin iş yükünü hafifletmeyi hedefleyen kanun koyucu, ticari temsilcinin, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı, işletme sahibi adına kambiyo taahhüdünde bulunmaya ve onun adına işletmenin amacına giren her türlü işlemleri yapmaya yetkili olduğunu söylemiş ve tacirin işletmesinde yapabileceği tüm işlemlerin⁹ ticari temsilci tarafından da yapılabilmesi için gereken hukuki zemin oluşturulmuştur. Öte taraftan, bu yetkinin sınırlandırılması halinde temsilci ile işlem yapan üçüncü kişinin araştırma külfetini hafifleterek işlem güvenliğini sağlamayı hedefleyen kanun koyucu, ticari temsilcinin açıkça yetkili kılınmadıkça, işletmeye ait taşınmazları devredemeyeceğini veya bir hak ile sınırlandıramayacağını (TBK m.548/1-2) dile getirmiştir. Bunun yanı sıra ticari temsilcinin temsil yetkisi ancak birden çok kişinin birlikte imza atmaları şartı veya bir şubenin işleri ile sınırlandırılabilir¹⁰. Bu istisna haller dışında ticari temsilcinin temsil yetkisine ilişkin sınırlandırmalar, tescil edilmiş olsa dahi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyecektir (TBK m.549/4).

Kendisine oldukça geniş ve önemli amaçlar yüklenen ticari temsil ilişkisinin, hangi şekilde kurulacağı hususunda ise özel bir düzenleme yapılmamıştır. TBK m.547/2 hükmü ile her ne kadar işletme sahibinin, ticari temsil yetkisi verildiğini ticaret siciline tescil ettirme zorunluluğu olduğu dile getirilmişse de, bu tescilin yapılmamış olmasının ticari işletme sahibinin ticari temsilcinin fiillerinden sorumlu tutulacağı gerçeğini değiştirmeyeceği yine aynı madde de açıkça hükme bağlanmıştır.

Ticari temsilcinin kim tarafından atanabileceği sorusu TBK 547 hükmü ile cevaplandırılmaya çalışılmış, fakat burada ticari temsilcinin işletme sahibince¹¹ atanacağı düzenlemekle yetinilmiştir. Ticari temsilcinin kimler tarafından atanabileceği hususunda detaylı düzenlemeler ise TTK'nın ilgili hükümlerinde kendisine yer bulmuştur. Buna göre gerçek kişilerce işletilen işletmelerde işletme sahibince atanabilecek olan ticari temsilci, tüzel kişilerde yetkili organlarca atanabilecektir. Anonim şirketlerde devredilmediği müddetçe yönetim kuruluna ait olan bu yetki (TTK m.368), limited şirketlerde kural olarak genel kurula aittir (TTK m.631/1). Kollektif ve komandit şirketlerde ise bu atama, kural olarak or-

9 Bir ticari işletmeye atanan ticari temsilci, atandığı işletmeyi ortadan kaldıracak ya da sona erdirecek tasfiye, devir vb. işlemleri özel yetki verilmediği müddetçe yapamayacaktır. Kaya, s.687; Arkan, s. 173.

10 Birlikte imza ile temsil ve yetkinin şube işlemleri ile sınırlandırılmasının gerçek anlamda bir sınırlandırma olmadığına dair bkz; Kirca, s. 133 vd..

11 Kirca, s. 49 - 50: *"Buradaki işletme sahibi (malik) kavramını medeni hukuktaki malik kavramından farklı olarak, geniş anlamda yorumlamak lazımdır. İşletme sahibi kavramında sadece işletme üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan anlaşılmaz; işletme üzerinde hukuki tasarruf yetkisine sahip diğer kişiler de (örneğin hasılat kiracısı) bu kavramın kapsamına girer."* Aynı yönde bakınız; Arkan, s. 172; Kaya, 2015, s. 679.

takların oybirliği ile alacakları bir karar ile yapılır (TTK m.223 ve TTK m.308).

Tarihsel gelişimine ve ilgili kanuni düzenlemelerine ilişkin yapılan açıklamalardan da açıkça anlaşılacağı üzere; ortaya çıkışından itibaren önemi ve sahip olduğu yetkileri nedeniyle kanun koyucu tarafından detaylı olarak düzenlenen ve atamaya yetkili olanlara ilişkin dikkatli bir sayımın yapıldığı ticari temsilcilik yetkisinin kimlere tanınabileceği hususunda özel bir düzenleme yapılmamıştır. TBK'nın ilgili hükmü ticari temsilciyi kendisine yetki verilen "kişi" olarak nitelendirmiş ancak bu kişinin sahip olması gereken özel şartların bulunup bulunmadığına değinmemiştir. Benzer bir şekilde diğer kanun hükümleri de konuya ilişkin açık bir düzenleme getirmemiştir. Bu durum ise özellikle tüzel kişilerin ticari temsilci olarak tayin edilip edilemeyecekleri noktasında doktrinde görüş ayrılıklarına sebep olmuştur. Bir görüş, yapısı, mezkûr özellikleri ve düzenlenme şekli gereği tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacağını ileri sürerken, diğer görüş aslında aynı gerekçeler ile aksi yönde düşüncelerini sunmuştur.

Kanaatimizce, sorunun ticari temsilciye ilişkin yukarıda zikredilen genel açıklamalar göz önüne alınarak doğru olarak değerlendirilmesi için öncelikli olarak yapılması gereken, konuya ilişkin doktrinde ileri sürülen görüşlere değinilmesi olacaktır.

II. Türk Doktrinde Soruna İlişkin Olarak Ortaya Konulan Görüşler

A. Tüzel Kişilerin Ticari Temsilci Olarak Atanamayacağı Yönünde Ortaya Konulan Görüşler

Tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağı hususu uzunca bir süredir öğretilerde tartışılmaktadır. Bugüne kadar ortaya konulan görüşler çerçevesinde konu incelendiğinde, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacağı yönündeki görüşün son döneme kadar ağırlıklı görüş olarak savunulduğu görülecektir.

Arslanlı, ticari temsilcilerin çok geniş yetkiler ile donatıldığını, bu geniş yetkilendirmenin zorunlu kıldığı güven ilişkisi uyarınca organları işletme sahibinin iradesine bağlı olmaksızın değişebilen tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacağını dile getirmiştir¹². Aynı yönde görüş bildiren *İmregün* de ticari temsilcinin sahip olduğu yetkilerin genişliği ve tacirin tüzel kişinin organlarında yaşanacak olan değişikliklere müdahale imkânı olmaması nedeni ile yalnızca gerçek kişilerin ticari temsilci atanabileceğini savunmuştur¹³. Bu görüşün bir başka savunucusu olan *Arkan* da taraflar arasındaki ilişkinin güvene dayalı olması ve

12 Halil Arslanlı, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri Umumi Hükümler*, İstanbul, 1960, s. 181.

13 Oğuz İmregün, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri (Genel Hükümler- Ortaklıklar- Kıymetli Evrak)*, İstanbul, 1992, s. 120.

söz konusu güvenin tüzel kişiler ile tacir arasında tesis edilemeyeceği gerekçesi ile tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmalarının mümkün olmadığını dile getirmiştir¹⁴.

Domaniç ise eTTK ve BK da yer alan ilgili hükümler kapsamında konuyu değerlendirmiş; ancak bir gerçek kişinin ticari mümessil olabileceğini, aksi durumun müessesenin bünyesine aykırılık teşkil edeceğini ve tüzel kişilerin temsilci olarak tayin edilmeleri durumunda, ticari temsilcilik kurumu ile karşılaşması beklenen ihtiyaçların cevapsız kalacağını belirtmiştir. Yazara göre, eTTK döneminde anonim şirketlerde tüzel kişilerin yönetim kuruluna üye olamaması bu görüşü desteklemektedir. Yine benzer şekilde limited şirketler bakımından şirketin temsil yetkisinin mutlaka bir gerçek kişiye verilmesine ilişkin kural da tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacağı görüşünü destekleyen düzenlemelerdendir¹⁵. Konuya benzer bir yönden yaklaşan *Feyzioğlu* ise, müessesenin tarihi gelişiminin tüzel kişilerin temsilci olarak atanamayacağı yönündeki görüşlerin lehine olduğunu, Borçlar Kanunu'nun ticari temsilci ile yalnızca gerçek kişileri kastetmiş olduğunu ileri sürmüştür¹⁶. Anılan bu görüşlere atıf yapan *Birsel*¹⁷, *Mimaroğlu*¹⁸, *Tekil*¹⁹, *Poroy/Yasaman*²⁰ ve *Bahtiyar*²¹ da tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacakları yönünde kanaatlerini bildirmişlerdir.

Son olarak, ticari temsil müessesine ilişkin yayınladığı monografisinde tartışmaya değinen *Şener*, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmasının ticari temsilciliğe hakim ilkeler ile bağdaşmayacağını, tüzel kişinin iradesini organı vasıtası ile kullanacağını ve organın işletme sahibinin etkisi olmaksızın her zaman değişebileceğini ve böyle bir durumda işletme sahibinin yeterli korumaya sahip olamayacağını dile getirerek tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmalarının olanaksız olduğuna işaret etmiştir. Yazara göre şahsi güven ilişkisine dayanan ticari temsilcilik kurumu, ticari temsil yetkisini icra edecek organın kolaylıkla değişebileceği tüzel kişilere tevdi edilmeye uygun değildir.²²

14 Arkan, s. 170.

15 Hayri Domaniç, *Ticaret Hukukunun Genel Esasları*, İstanbul, 1988, s. 318.

16 Fevzi Necmeddin Feyzioğlu, "Ticari Mümessiller ve Diğer Ticari Vekiller", *Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı'nun Anusuna Armağan*, İstanbul, 1978, sa. 407 – 443, s. 412 - 413.

17 Mahmut Tefrik Birsel, "Ticari Mümessil Tarifinde Şahsi Unsur", *BATİDER*, C. II, S. 1, 1963, sa. 1 – 13, s.10.

18 Sait Kemal Mimaroğlu, *Ticaret Hukuku İşletme Hukuku*, Ankara, 1970, s. 390.

19 Fahiman Tekil, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 1990, s. 201.

20 Reha Poroy, Hamdi Yasaman, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 2012, s. 236.

21 Mehmet Bahtiyar, *Ticari İşletme Hukuku*, 2015, s. 179.

22 Şener, s. 59 - 63.

B. Tüzel Kişilerin Ticari Temsilci Olarak Atanabileceği Yönünde Ortaya Konulan Görüşler

Tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacağı yönünde doktrinde ortaya konulan görüşlerin karşısında, diğer bir görüş ise tüzel kişilerin de ticari temsilci olabileceğini, bunun önünde herhangi bir engel bulunmadığını savunmuştur.

Konuya ilişkin görüşlerini detaylı olarak açıklayan *Karayalçın*, eBK’da kullanılan “kimse” ifadesinin yalnızca gerçek kişileri ifade etmediğini, İBK’da bu yönde yapılan yorumların Türk Hukuku bakımından bu sonucu haklı göstermeyeceğini dile getirmiştir. Yazara göre, ticaret hayatında uzmanlaşmanın ve şirketler arası tecrübe aktarımının sağlanabilmesi açısından tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanabileceklerini kabul etmek gerekir²³.

Tartışmaya, ticari temsil kurumuna ilişkin yayınladığı monografisinde değinen *Kırca* ise, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını savunan yazarların ortaya koyduğu gerekçelerin yeterli olmadığını, bir tüzel kişiyi ticari temsilci olarak tayin eden işletme sahibinin bunun sonuçlarını öngörmesi gerektiğini ve işletme sahibini kendi iradesine karşı korumaya çalışmanın anlamsız olduğunu dile getirmiştir. Yazara göre işletme sahibinin ticari temsil yetkisini her zaman geri alma imkânı varken, tüzel kişinin organlarında meydana gelecek değişikliği gerekçe göstererek müesseseyi gerçek kişiler ile sınırlandırmak yersizdir. Kaldı ki, ticari temsil yetkisinin tüzel kişiye verilmesi karşısında, organ değişiklikleri verilen yetkinin devri anlamına gelmeyecek ve yetkide bir sakatlık oluşturmayacaktır. Öyleyse ticaret hayatının karmaşıklığı karşısında daha geniş imkânlarla sahip olan tüzel kişilerin de ticari temsilci olarak atanabilmesi gerekmektedir²⁴. Benzer yönde görüş bildiren *Bilgili* de tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmalarına ilişkin yasal bir engel olmadığını, modern ekonomik düzende bu yetkinin tüzel kişilere verilebileceğini kabul etmenin iktisadi bir zorunluluk olduğunu dile getirmiştir²⁵.

Son olarak 6102 sayılı TTK kapsamında konuya değinen *Kaya*, tüzel kişilerin anonim şirketlerde yönetim kuruluna üye olarak atanabilmelerine imkân tanıyan düzenlemeler karşısında aksi yöndeki görüşün daha güçlü şekilde eleştirilebileceğini savunmuştur²⁶.

23 Yaşar Karayalçın, *Ticaret Hukuku Dersleri - Ticari İşletme*, Ankara, 1960, s. 487 - 488.

24 Kırca, s. 84 - 85.

25 Fatih Bilgili, “Tüzel Kişilerin Ticari Temsilciliği – Berlin Yüksek Mahkemesinin Bir Kararı Üzerine Düşünceler”, *TBB*, 2004, S. 50, sa. 37 – 43, s. 42.

26 Kaya 2015, s. 679. Yazar, eserin daha önceki baskılarında yalnızca gerçek kişilerin ticari temsilci olarak atanabileceğini dile getirmiştir. Arslan Kaya (Hüseyin Ülgen, Ömer Teoman, Mehmet Helvacı, Abuzer Kendigelen, Arslan Kaya, Füsün Ertan Nomer, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 2009, s. 568.

III. Değerlendirmemiz

Konuya ilişkin görüşler incelendiğinde, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını ileri süren ağırlıklı görüşün üç temel esastan ötürü konuya itiraz ettikleri görülecektir. Buna göre böylesi bir atama: (a) ticari temsilcilik kurumunun öngörülüş amacına uygun değildir; (b) işletme sahibi ile ticari temsilci arasındaki güven ilişkisinin kurulmasını engellemektedir; (c) Kanuni düzenlemeler bu hususa müsaade etmemektedir. Bu doğrultuda; aşağıdaki bölümlerde, aksi yönde ileri sürülen tezler ve bunlara karşı ileri sürülen antitezler, doktrinde daha önce ileri sürülen görüşler de dikkate alınarak günümüz anlayışına ve mevzuatına uygun olarak değerlendirilecektir.

A. Ticari Temsilcilik Kurumunun Amacı Kapsamında Konunun Ele Alınması

Tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını ileri süren yazarlar, görüşlerini böylesi bir atamanın kurumun öngörülüş amacına aykırılık teşkil edecek olmasına dayandırmışlardır. Ancak daha önce doktrinde dile getirildiği üzere, bu görüş günümüz ekonomik düzeninin gerçekleri karşısında zayıf kalmaktadır²⁷.

Kurumun tarihsel gelişimine ilişkin olarak yapılan açıklamalarda değinildiği üzere, ticari temsil müessesinin ortaya çıkışında rol oynayan temel etken, ticari işletmenin işletilmesi sırasında ortaya çıkan zorlukların üstesinden gelmek ve karmaşıklaşan ticaret hayatında yetki paylaşımı yaparak tacirin iş yükünü hafifletmektir. Kanaatimizce, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmalarının kurumun temel amacına aykırı olup olmadığı sorusuna verilecek cevabın doğru biçimde ortaya konulabilmesi adına yapılması gereken, söz konusu kurumun modern işletme mantığında karşımıza çıkan profesyonel yönetim anlayışı ve bu anlayış ile önem kazanan yönetim sözleşmesi kavramı etrafında ele alınmasıdır.

Teknolojik ve sosyopolitik alanda dünya çapında yaşanan hızlı değişimler beraberinde küreselleşmeyi getirmiş, buna bağlı olarak dünya üzerindeki her türlü işletmenin başarısı ve devamlılığı uluslararası rekabet edebilme gücüne yönelik organizasyon yeteneği ile bağlantılı hale gelmiştir²⁸. Diğer yandan, ulusal ve uluslararası piyasalarda faaliyet göstermenin giderek artan karmaşıklığı, piyasaların ve bağlantılı olarak düzenlemelerin liberalleşmesi, artan rekabet ve bilişim teknolojilerinin ilerlemesi sonucu işletme süreçlerinde meydana gelen değişimler işletmelerin yönetilmesini zorlaştırmış, gerek işletenler gerekse bu

²⁷ Bilgili, s. 42; Karayalçın, s. 487 - 488; Kırca, s.84.

²⁸ A. Potocki Kenneth, Richard C. Brocato, "A System of Management for Organizational Improvement", *Johns Hopkins Apl Technical Digest*, Volume 16, Number 4, 1995, sa. 402 - 412, s.402.

işletmelere hizmet sağlayanlar açısından organizasyon bağlamında farklı anlayışların benimsenmesine neden olmuştur²⁹.

Bu anlayışların başında profesyonel yönetim anlayışı gelmektedir. Bu anlayışa göre, bir işletmenin, özellikle de küçük ve orta ölçekli işletmelerin, başarısı kurucu merkezli organizasyon anlayışından profesyonel yönetim anlayışına geçiş ile mümkün olacaktır³⁰. Profesyonel yönetim anlayışının benimsendiği işletmelerde, işletme sahibinin karar alma süreçlerindeki baskın karakteri zayıflayacak, gücünü sahip olduğu bilgi ve tecrübeden alan profesyonellerin etkisi artacaktır³¹. Bu anlayışa geçiş, her zaman işletmelerin kendi bünyelerinde istihdam edilen profesyoneller vasıtası ile sağlanamayacak, hatta küçük ve orta ölçekli işletmelerin böyle bir istihdamı sağlaması neredeyse imkânsız olacaktır. Öyleyse işletmenin varlığını muhafaza etmek ve hedeflerine daha kolay ulaşabilmesini sağlamak adına bu anlayışı sağlayacak ve işletmeyi bu anlayış çerçevesinde idare ve temsil edebilecek profesyoneller ile anlaşılması kaçınılmaz olacaktır.

Yönetim sözleşmesi kavramı³² tam bu noktada devreye girecek ve işletmenin personel istihdam etmesi ile dışarıdan danışmanlık sözleşmeleri ile bilgi edinmesi çözümlerini yapısında birleştiren, her ikisinin de olumsuz etkilerini minimize eden bir yöntem ile işletmede profesyonelleşmeye gidilecektir³³. Böylesi bir sözleşmenin yönetici tarafı işletmenin yönetim ve temsil işlerini üstüne alacak gerçek veya tüzel kişi olabilecektir. Özellikle gelişmiş ülkelerdeki uygulamalar incelendiğinde, bu sözleşmeler ile işletmelerde yönetim ve temsil faaliyetlerinin, profesyonel anlamda bu hizmetleri ifa edecek şirketlerce hatta şirketler topluluklarıncaya yerine getirildiği; ekonomik hayatın gerçekleri ve ihtiyaçları sonucunda bu hizmetlerin büyük çoğunlukla ticaret şirketleri olarak kurulan tüzel kişilerce sunulduğu görülecektir³⁴.

Tüm bu gelişmeler karşısında; en önemli öngörülüş amacı tacirin iş yükünü hafifletmek, karmaşıklaşan ticaret hayatında doğru organizasyon ile işletme sahibinin karşılaşılan zorlulukların üstesinden gelmesini sağlamak ve daha sağlam

29 Milan Kubr, *Management Consulting A Guide to the Profession*, International Labour Office, Geneve, 2010, s. 27.

30 J. Hutzschenreuter, *Management Control in Small and Medium-Sized Enterprises - Indirect Control Forms, Control Combinations and Their Effect on Company Performance*, Wiesbaden, Gabler, 2009, s. 57.

31 T. Raiser, "The Theory of Enterprise Law in the Federal Republic of Germany", *The American Journal of Comparative Law*, Vol. 36, No. 1 (Winter), 1988, sa. 111 – 129, s. 114.

32 Yönetim sözleşmeleri; yönetici tarafın işletme sahibine ait yönetim yetkisini bir ivaz karşılığı kısmen veya tamamen üstlendiği, kanunda düzenlenmemiş kendine özgü iş görme sözleşmeleri olarak tanımlanabilecektir. Turgut Öz, *Yönetim Sözleşmesi*, İstanbul, 1997, s. 3 ve s.38.

33 Öz, s. 10.

34 Öz, s. 11 - 12.

bir ekonomik düzenin oluşmasına katkı sunmak olan ticari temsil kurumunun, günümüz uygulamasında çoğunlukla tüzel kişiliği haiz ticaret şirketlerince sağlanan profesyonel yardım ve destekten yoksun olduğunu söylemek kanaatimizce doğru olmayacaktır. Modern işletme mantığı içerisinde tartışmasız kabul gören profesyonel yönetim anlayışını işletmesinde yerleştirmek isteyen işletme sahibinin, bu amaca uygun olarak tüzel kişileri ticari temsil yetkisi ile donatması, işletmesini yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde kendisini temsil etmek üzere, işletme konusu yönetim hizmetleri sunmak olan ticaret şirketlerine yani tüzel kişilere temsil yetkisi verebilmesi, ticari temsil kurumunun amacını tam olarak gerçekleştirebilmesi için kaçınılmazdır. Sonuç olarak diğer yönde ileri sürülen görüşlerin aksine, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını söylemenin bizzat kurumun öngörülüş amacına aykırılık teşkil edeceği kanaatindeyiz.

B. İşletme Sahibi İle Ticari Temsilci Arasındaki Güven İlişkisi Bakımından Konunun Ele Alınması

Tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını ileri süren görüşün en önemli dayanak noktalarından biri, taraflar arasındaki güven ilişkisidir. Bu görüşe göre; oldukça geniş yetkiler ile donatılan ticari temsilci ile onu atayan işletme sahibi arasında yoğun bir güven ilişkisi teşkil edilmektedir. Hal böyle iken, işletme sahibinin iradesine bağlı olmaksızın değişebilen tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanması bu güven ilişkisine zarar vermektedir ve bu nedenle de tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanabilmeleri mümkün değildir.

Tüzel kişilere ilişkin temel düzenlemelerin yer aldığı Türk Medeni Kanunu uyarınca, tüzel kişiler cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehil olabilecek (TMK m.48), sahip oldukları fiil ehliyetini ise organları vasıtası ile kullanabileceklerdir (TMK m.49). Bu kapsamda, gerçek kişilere özgü olanlar dışında, yapılabilecek her türlü hukuki işlemi yapma ve bu işlemlerin tarafı haline gelme hakkına sahip olan tüzel kişilerin bu yetkisi ancak aksi açıkça öngörüldüğü müddetçe kısıtlanabilecektir (TMK m.48).

Bu kapsamda, tüzel kişiler ile güvene dayalı bir ilişki kurulamayacağını savunan yaklaşım, en başta tüzel kişilik kurumunun öngörülüş amacına aykırılık teşkil edecektir. Tüzel kişilik kavramının ortaya çıkış süreci incelendiğinde; kurum gerçek kişilerin belirli amaçların gerçekleştirilmesi için gereken teşkilat ve gücü tek başlarına ortaya koyamamaları nedeni ile hukuk düzeninin bir parçası haline gelmiştir³⁵. Öyleyse, öngörülüş amacı gerçek kişilerce hayata geçirilmesi

35 Hüseyin Hatemi, *Medeni Hukuk Tüzel Kişileri I*, İstanbul, 1979, s. 6; Mustafa Dural, Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Cilt 1 - Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri*, İstanbul, 2014, s. 199.

daha zor olan hedeflerin bir organizasyon çerçevesinde örgütlenmiş topluluklarca gerçekleştirilmesini sağlamak olan tüzel kişiler ile güvene dayalı bir ilişki kurulamayacağını söylemek doğru olmayacaktır. Aksine, hukuken varoluş amacı gerçek kişilerin ulaşamayacağı yahut ulaşmakta zorluk yaşayacağı bir takım hedefleri hayata geçirmek olan tüzel kişilere güven duyulması, en az bir gerçek kişiye güven duyulması kadar olağan ve normal bir durum olarak karşımıza çıkacaktır.

Nitekim bu husus, aşağıda detaylı olarak inceleneceği üzere, hukuk düzenimiz tarafından da kabul edilmiştir. Şirket ile aralarında temeli güven ilişkisine dayanan vekâlet akdi³⁶ bulunan ve ticari temsilciye göre çok daha ağır sorumluluklar taşıyan yönetim kurulu üyelerinin tüzel kişiler arasından seçilebileceği, hatta ve hatta bu tüzel kişinin kanunun izin verdiği ölçüde şirketin tüm temsil ve yönetim yetkisini kullanabileceği gerçeği karşısında, işletme sahibi ile tüzel kişiler arasında güven ilişkisi tesis edilemeyeceğini söylemek kanunun ilgili düzenlemesine de aykırılık teşkil edecektir. Diğer taraftan, yönetim kurulu üyesi sıfatını haiz olan tüzel kişinin ortaklık yapısında yahut yönetiminde meydana gelen değişikliklerin, bu ilişkiyi kendiliğinden sona erdirmeyeceği gerçeği karşısında, tüzel kişinin organlarının değişmesinin bu güven ilişkisini ortadan kaldıracak bir durum yaratacağı da aynı gerekçeler ile savunulamayacaktır.

Doktrinde savunulan bu görüşü eleştiren Kırca ise başka bir yönden konuya yaklaşmış; işletme sahibinin bu tayinin sonuçlarını öngörmesi gerektiğini ve işletme sahibini kendi iradesine karşı korumaya çalışmanın anlamsız olduğunu dile getirmiş, işletme sahibinin ticari temsil yetkisini her zaman geri alma imkânı varken, tüzel kişinin organlarında meydana gelecek değişikliği gerekçe göstererek müesseseyi gerçek kişiler ile sınırlandırmanın anlamsız olduğunu vurgulamıştır. Yazara göre, ticari temsil yetkisinin tüzel kişiye verilmesi karşısında, organ değişiklikleri verilen yetkinin devri anlamına gelmeyecek ve yetkide bir sakatlık oluşturmayacaktır³⁷. Kanaatimizce, Kırca tarafından savunulan bu yaklaşım, kurumun ve ilgili kanunun ruhuna daha uygundur. Gerçekten de kanun gereği basiretli davranma yükümü altında olan işletme sahibinin, bir tüzel

36 “Vekâlet sözleşmesi, tarafların karşılıklı güvenlerine dayanan bir ilişki ortaya çıkarmakta ve bu ilişkiden doğan iş görme borcuna ilişkin hak ve borçlar sıkı surette tarafların kişiliğine bağlı bulunmaktadır.” Cevdet Yavuz, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, İstanbul, 2013, s. 1187. Şirket tüzel kişiliği ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişkinin niteliğine ilişkin olarak bkz: Ayşegül Sezgin Huysal, “Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği”, *Doç. Dr. Mehmet SOMER’in Anısına Armağan*, İstanbul, 2006, sa. 365 – 382, s. 376: “Doktrindeki hâkim görüş yönetim kurulu üyesi ile anonim ortaklık tüzel kişisi arasındaki bağı vekâlet olarak nitelendirmektedir. Zira yönetim kurulu üyesi ile anonim ortaklık arasındaki güven ilişkisi büyük önem arz eder.”

37 Kırca, s. 84 - 85.

kişiyi ticari temsilci olarak atayacağı sırada tüzel kişide meydana gelecek olan olası değişiklikleri hesaba katması gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki ticari temsilci tayini zorunlu olmayıp, bu atamayı yapan işletme sahibi buna dayalı tüm riskleri de üstlenmiş olmaktadır. Ayrıca, böylesi bir değişiklik sonucunda tacirin ticari temsilciyi görevden alabileceği noktasında da en ufak bir tereddüt bulunmamaktadır.

Öyleyse, tüm bu açıklamalar doğrultusunda; tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını, niteliği gereği güvene dayanan böylesi bir ilişkinin tüzel kişiler ile kurulamayacağı, tüzel kişinin ortaklık yapısında ya da organlarında yaşanacak olan değişikliklerin bu güven ilişkisini sekteye uğratacağı düşüncesinin mevcut düzende daha zayıf kaldığı kanaatine ulaşılabacaktır.

C. İlgili Düzenlemelerde Yer Alan Hükümler Bakımından Konunun Değerlendirilmesi

1. Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Konunun Ele Alınması

Öncelikle vurgulamak gerekir ki, kurumun detaylı olarak düzenlendiği yer olan TBK'da tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmalarını engelleyecek açık bir düzenleme bulunmamaktadır. İlgili hüküm incelendiğinde, ticari temsilcinin, ticari temsil yetkisi ile taciri temsil etmek üzere, işletme sahibince yetki verilen kişi olduğu görülecektir (TBK m.547/1). Kanunun lafzından da açıkça anlaşılacağı üzere ticari temsilcinin gerçek ya da tüzel kişi olması kanun hükmü açısından bir önem arz etmemektedir. Nitekim ticari temsilcinin tüzel kişiler arasından atanamayacağını savunan yazarların bir kısmı da bu hususta bir çekince dile getirmemiş, yalnızca kurumun kanunda öngörülüş amacından ve hâkim ilkelerden hareket etmişlerdir³⁸.

Ancak doktrinde *Feyzioğlu*, yorum yolu ile Borçlar Kanunu'ndaki ifadenin yalnızca gerçek kişileri kastettiğini söylemiştir³⁹. Yine benzer şekilde *Domanıç* de şirketler hukukuna ilişkin düzenlemelerden yola çıkarak eBK'daki ilgili hükmün yalnızca gerçek kişi olarak anlaşılması gerektiğini ileri sürmüştür⁴⁰. Ancak gerek kanun lafzının açıklığı gerekse TTK ile getirilen yeni düzenlemeler, ileri sürülen görüşleri desteklemekten uzaktır. *Karayalçın* tarafından dile getirildiği üzere, konuya ilişkin İBK'da kişi ifadesi ile kastedilenin yalnızca gerçek kişiler olduğu yönünde yapılan yorumlar, Türk Hukuku bakımından bu sonucu haklı göstermeyecektir⁴¹. Öyleyse ileri sürülen görüşlerin aksine, tüzel kişilerin ticari

38 İmregün, s. 120.

39 Feyzioğlu, s. 412 – 413.

40 Domanıç, s. 318.

41 Karayalçın, s. 487 – 488.

temsilci olarak atanmalarına ilişkin TBK açısından bir engel olduğundan bahsedilemeyecektir.

2. Türk Ticaret Kanunu Düzenlemeleri Kapsamında Konunun Ele Alınması

a. Kanunun Genel Gerekçesi ve Temel Esasları Açısından

Ticari temsil müessesinin amacı doğrultusunda konunun tartışıldığı başlık altında, modern işletme mantığı ve bu mantığın ortaya koyduğu profesyonel yönetim anlayışına ilişkin detaylı açıklamalarımız doğrultusunda; bu anlayışın kaçınılmaz bir sonucu olarak tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanabilmesi gerektiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Nitekim 6102 sayılı TTK'nın hazırlanma amacı ve dayandığı genel gerekçelerin de bu mantığı, dolayısı ile soruna ilişkin tespitlerimizi teyit eder nitelikte olduğunu düşünmekteyiz.

Türk ticari hayatı ve ekonomisinin hukuk yönünden gelişmesini sağlamak amacı ile eTK'da yer alan hükümlerin değiştirilmesi gerektiği çok uzun süre boyunca savunulmuştur⁴². Bu amaçları gerçekleştirmek üzere⁴³ kurulan komisyon henüz ilk toplantısında, kanunun genel gerekçesinde de açıkça belirtildiği üzere, kanun çalışmalarına ilişkin bazı temel hedefler belirlemiştir. Bunlardan ilkinin, TTK'nın işletmelerin ticarî ve ekonomik yönden uluslararası rekabet piyasalarında güçlü aktörler olarak çalışmalarına imkân tanıyacak kurum ve sistemlere sahip olmasının sağlanması olduğu açıkça dile getirilmiştir⁴⁴. Genel gerekçede yer verilen ve devam eden açıklamalarda ise, ticaret dünyasının tüm aktörlerinin gereksinimlerine, ilgili çevrelerin beklentilerine cevap verecek yeni kurallara yer verilmesine ihtiyaç duyulduğu, kurumsal yönetim ilkelerine uygun ve ucu gelişmelere açık düzenlemeler yapılması gerektiği vurgulanmıştır⁴⁵. Bir yönetim sistemini ifade eden ve özellikle şirketler hukukuna ilişkin hemen hemen her düzenlemede kendisine yer bulan kurumsal yönetim kavramı ile yönetimde gerçek bir kurumsallaşmanın ve profesyonelleşmenin sağlanması amaçlanmaktadır⁴⁶.

42 Reha Poroy, "Son Elli yılda Türkiye'de Kara Ticareti Hukuku Alanındaki Kanunlaştırma Hareketlerinin Genel Teori Açısından Değerlendirilmesi", *İÜHF*, 50. Yıl Armağanı, İstanbul, 1973, s. 628. Abuzer Kendigelen, *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, İstanbul, 2016, s. 2.

43 Bahtiyar, s. 10; F. H. Şehirli Çelik, (İsmail Kırca, Şehirli Çelik, Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku*, C.1, Ankara, 2013, s. 40).

44 TTK Genel Gerekçe, "(G) Adalet Bakanlığı "Türk Ticaret Kanunu" Komisyonunun Kurulması ve Belirlediği Başlıca Hedefler" Başlığı, No:101, 2. Paragraf

45 TTK Genel Gerekçe, "(G) Adalet Bakanlığı "Türk Ticaret Kanunu" Komisyonunun Kurulması ve Belirlediği Başlıca Hedefler" Başlığı, No:102, 1. Paragraf. Ünal Tekinalp, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Kurumsal Yönetim Felsefesine Yaklaşımı", *Uğur Alacakaptan'a Armağan*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Cilt II, S.6, sa. 635 -652, s.639.

46 Ali Pash, *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi*, İstanbul, 2005, s. 80.

Kanun bu düzenlemeleri sağlayabilmek adına kurumsal yönetim ile ilgili olarak bir taraftan ilkel ve genel hükümler öngörmüş diğer taraftan ise, çeşitli konularda anılan ilkelere uygun düzenlemeler yapmıştır. Özellikle yönetim kurulunu, hem yapısal hem de işlevsel yönden kurumsal yönetim kurallarını da gözeterek, yeni hükümlerle düzenlemiş; bunu yaparken profesyonel yönetim anlayışını ve gerekliliklerini dikkate almıştır⁴⁷.

Türk Ticaret Kanunu ile getirilen yeniliklerin temelini oluşturan bu kavramlar ile birlikte, modern işletme sisteminde yer bulan profesyonel yönetim anlayışı, iktisadi bir ilke olmanın ötesine taşınmış ve hukuk hayatımızın da bir parçası haline getirilmiştir. Bu durum karşısında, profesyonel yönetim anlayışı ve yönetim sözleşmesi kavramı kapsamında; tüzel kişilerin ticari temsilci olmasının önünde bir engel bulunmadığı noktasında ortaya koyduğumuz tespitler kanunun gerekçesi kapsamında da aynen tekrar edilecek olup, kanunun gerekçesi karşısında, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını savunmanın mümkün olmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

b. Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Atanabilmelerine İlişkin Düzenleme Açısından

ETK m.312/2'de; "(p)ay sahibi olan hükmi bir şahıs idare meclisi azası olamaz" hükmü yer almakta ve bu hüküm dolayısı ile tüzel kişilerin yönetim kurulunda üye olarak yer almasına müsaade edilmemektedir. Tüzel kişiler, ancak temsilcisi olan gerçek kişileri üye yapmak sureti ile dolaylı olarak yönetim kurulunda yer alabilmekte ve buna bağlı olarak doktrinde söz konusu hükmün, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmasına engel teşkil edeceği ileri sürülmektedir⁴⁸.

Ancak TTK m.359 hükmü ile birlikte aksi yönde bir anlayış benimsemiş ve yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olma zorunluluğunu ortadan kaldırdığı gibi, tüzel kişilerin doğrudan üye olabilmeleri ve yönetime katılabilmeleri için gerekli hukuki imkân da sağlamıştır. Öyle ki, TTK ile kabul edilen bu anlayış ile birlikte, kurulun devredilemez görev ve yetkileri dışında kalan tüm yetki ve görevler tüzel kişi üyeye bırakılabilecek, yönetim kurulunun yalnızca tüzel kişilerden teşkil

47 TTK Genel Gerekçe, " II Ticaret Şirketleri Kitabı, f) Yönetim Kurulu" Başlığı, No:124. Kanunun ticaret şirketleri kitabının, anonim şirketler kısmında yönetim kuruluna ilişkin yapılan açıklamalar, kanuni düzenlemelerin temelinde kurumsal yönetim ilkelerinin ve profesyonel yönetim anlayışının yattığını bizlere göstermektedir. Bu anlayış genel gerekçede "tasarı, yönetim kurulunu, hem yapısal hem de işlevsel yönden kurumsal yönetim kurallarını da gözeterek, yeni hükümlerle düzenlemiş; bunu yaparken profesyonel yönetimi ve tam şeffaflığı özenle dikkate almıştır." şeklinde dile getirilmiştir.

48 Domaniç, s. 318.

edilmesi mümkün olabilecektir⁴⁹.

Öyleyse, ticari temsilcinin sahip olduğu yetkilerin genişliği ve tacirin tüzel kişinin organlarında yaşanacak olan değişikliklere müdahale imkânı olmaması nedeni ile yalnızca gerçek kişilerin ticari temsilci atanabileceğini savunan görüşlerin, 6102 sayılı TTK döneminde savunulması mümkün gözükmemektedir. Aksine, sorumlulukları ve yetkileri ticari temsilcilere göre çok daha fazla olan yönetim kurulu üyelerinin tüzel kişiler içerisinde seçilebilmeleri, hatta şirketin tek yönetim kurulu üyesi olarak hareket edebilmeleri karşısında, ticari temsilcinin tüzel kişi olabilmesinin önünde bir engel olmadığı görüşü daha kuvvetli bir şekilde savunulabilecektir. Ayrıca tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmelerine ilişkin düzenlemenin temelinde yatan nedenlerden birinin, gerek modern işletme mantığının gerekse TTK'nın temelini oluşturan profesyonel yönetim anlayışı olduğu aşikârdır. Nitekim eski kanun döneminde birlikte düzenleme altına alınan iki zorunluluk, pay sahibi olma ve gerçek kişi olma zorunluluğu, birlikte ortadan kaldırılmış ve pay sahibi olma zorunluluğunun ortadan kaldırılmasına ilişkin madde gerekçesinde düzenlemenin temelinde profesyonel yönetim anlayışının yer aldığı açıkça belirtilmiştir⁵⁰.

c. Kollektif ve Komandit Şirketler Açısından

6102 sayılı TTK m. 211 hükmünde, kollektif şirket; ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla ve gerçek kişiler arasında kurulan şirket olarak tanımlanmıştır. Yine TTK m.304/3 uyarınca komandite ortakların gerçek kişi olmaları gerekir. Söz konusu düzenlemeler karşısında, tüzel kişilerin ortak sıfatını dahi kazanamadığı kollektif şirketlerde ve yalnızca komanditer ortakların tüzel kişilerden oluşabileceği komandit ortaklıkta tüzel kişilerin ticari mümessil olarak atanıp atanamayacağı hususu şüphe uyandırabilir.

Konuya ilişkin doğru cevabın verilebilmesi adına düzenlemelerin altında yatan sebeplerin ortaya konulması gerekecektir. TTK m.124/2 uyarınca kollektif ile komandit şirketler şahıs şirketleri olarak tanımlanmış, kollektif şirkette tüm ortakların, komandit şirkette ise komandite ortakların hiçbirinin sorumluluğunun şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olduğu dile getirilmiştir. Söz konu-

49 TTK m. 359 Gerekçesi, “tek kişilik yönetim kurulları küçük anonim şirketler ile grubu yöneten şirketlere uygun bir araçtır. Hele Tasarıda öngörüldüğü üzere tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabildiği bir sistemde önemli bir anlam kazanmaktadır.”

50 TTK m. 359 Gerekçesi, “Bu madde ile, yönetim kurulu üyelerinin ayrıca, pay sahibi olmalarına ilişkin 6762 sayılı Kanunda öngörülmüş bulunan (gereksiz) zorunluluk kaldırılmıştır. Böylece hem az ortaklı anonim şirketlerde çok üyeli yönetim kurulu oluşturulmasına olanak tanınmış, hem de yapay hile-i şer’iye olan çözümlere başvurulmadan, uzman ve profesyonel yönetim kurullarının kurulabilmesinin yolu açılmıştır.” Yine aynı maddenin gerekçesinde yer alan ilk paragrafta yönetim kurulunun tek kişiden oluşabilmesine ilişkin değişikliğin temelinde de profesyonel yönetim anlayışının yattığı gözükmemektedir.

su ortaklar, şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı müteselsilen ve bütün malvarlıkları ile üçüncü kişilere karşı sorumludurlar. Bundan dolayı da söz konusu ortakların gerçek kişi olmaları esası kabul edilmiştir⁵¹. Öyleyse söz konusu düzenlemelerin amacı, üçüncü kişi alacaklıların doğrudan ortakların malvarlığına gidebilmelerini sağlamaktır. Konu ticari temsilci açısından değerlendirildiğinde ise ticari temsilcinin şirket alacaklılarına karşı sözleşmesel olarak herhangi bir sorumluluğunun bulunmadığı, yapılan işlemlerin tamamının tacirin ticaret unvanı altında ve tacirin adına yapıldığı, öyleyse ticari temsilcinin tüzel ya da gerçek kişi olmasının üçüncü kişi alacaklı açısından bir önem arz etmediği sonucuna ulaşılabacaktır.

Tüzel kişilerin kolektif ve komandit ortaklıklarda ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağına ilişkin tartışmanın cevaplanabilmesi adına TTK m.318/2 ve m.321/1 hükümlerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. TTK m.318/2 uyarınca; komanditer ortaklar, ortak sıfatıyla şirketi temsile yetkili olamazlar. Ancak, şirket sözleşmesinde aksine hüküm bulunmamak şartıyla, komanditer ortak ticari mümessil olarak atanabilir. Yine TTK m.321/1 uyarınca, ticari mümessil, olarak hareket ettiğini açıkça bildirmeksizin, şirket adına işlemlerde bulunan komanditer ortak, bu işlemler nedeniyle iyiniyetli üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olacaktır. Daha önce değindiğimiz üzere, gerçek kişi olma zorunluluğu yalnızca komandite ortaklar için aranan bir zorunluluk olup, komanditer ortakların tüzel kişi olmalarına herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu durumda, kanunun ticari temsilci olmasına icazet verdiği ortaklar arasında tüzel kişilerin de bulunduğu ilgili düzenlemeler kapsamında açıkça ortaya konulmaktadır⁵².

51 Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Ankara, 2016, s. 200; Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, Bursa, 2013, s. 148. Mevaz kanun olan İsviçre Borçlar kanunu incelendiğinde benzeri bir düzenlemenin burada da yer aldığı ve tüzel kişilerin kolektif şirketlere ortak olamayacaklarının düzenlendiği görülecektir. (Art. 552/1) (<https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19110009/201607010000/220.pdf>). Alman hukukunda ise böylece bir sınırlama mevcut değildir. Tüzel kişiler kolektif şirket ortağı olabilmektedir. Michael Wendler, Bernd Tremml, Bernard Buecker, *Key Aspects of German Business Law*, 2008, s. 24; Frank Wooldridge, "The General Partnership in German Law", *Amicus Curiae - Journal of the Society for Advanced Legal Studies*, London, Issue 79 Autumn 2009, sa. 1 - 11. (<http://dx.doi.org/10.14296/ac.v2009i79.1208>).

52 "TTK 318/II'ye göre komanditerler, aksine hüküm bulunmadıkça ticari mümessil olarak atanabilir. TTK 304/III'e göre tüzel kişilerin komanditer ortak olmasına kanun koyucu izin verdiği için, dolaylı olarak onların ticari temsilci olarak atanmasına da cevaz verildiği savunulabilir. Hatta bunun genelleştirilerek, tüzel kişilerin ticari temsilci atanabilmesini kanun koyucunun dolaylı da olsa kabul ettiği ileri sürülebilir. Ancak kanun koyucunun kanaatimce burada ticari temsilcilik özelliğini pek dikkate almadan bu kuralları getirdiği söylenebilir. Bu nedenle söz konusu kurallara rağmen tüzel kişiler ticari temsilci olmamalıdır." Şener, s. 62 - 63. Açık kanuni düzenlemeler karşısında, yazar tarafından ileri sürülen gerekçenin tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmaları hususunda engel teşkil edeceğini söylemek kanaatimizce mümkün gözükmemektedir.

3. Ticaret Sicili Yönetmeliği Kapsamında Konunun Ele Alınması

Konuya ilişkin bir diğer düzenleme de 27.01.2013 tarihli ve 28541 No.lu Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde yer almaktadır. Yönetmeliğin 47. maddesi uyarınca; ticari temsilcilerin tescili esnasında, ticari temsilcinin adı ve soyadı, kimlik numarası, yerleşim yeri ve temsil yetkisi ile varsa temsil süresi, temsil yetkisine ilişkin belgenin tarihi ve sayısı gösterilmelidir. Bu düzenleme karşısında ticari temsilcinin mutlaka adı, soyadı, kimlik numarası bulunması gereken bir gerçek kişi olması gerektiği gibi bir izlenim yaratılmıştır. Ancak bu hükümden yola çıkarak tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacaklarını ileri sürmek kanaatimizce mümkün değildir.

Öncelikle, çalışmamızın bu aşamasına kadar tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanabilmelerine ilişkin ortaya konulan tüm gerekçeler aynı şekilde bu düzenleme karşısında da geçerliliğini korumaktadır. Bunun yanı sıra, her ne kadar yönetmeliğin 47. maddesinde böyle bir ifadeye yer verilmişse de, yine aynı yönetmeliğin m.70/3-f düzenlemesinde “*yönetim kurulu üyeleriyle şirketi temsile yetkili kimselerin adı ve soyadı, unvanı, yerleşim yeri ve vatandaşlığı*”nın da tescil edilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Bu doğrultuda, şirketi temsile yetkili olduğu hususunda hiçbir şüphe bulunmayan ticari temsilcinin ticaret unvanının düzenleme kapsamında tescil edilebileceği açıkça öngörülmektedir. Öyleyse, anonim şirketlere ilişkin bu düzenlemede olduğu gibi, Yönetmeliğin ilgili hükmünün varsa ticari temsilcinin adı ve soyadı yahut ticaret unvanı şeklinde yorumlanması gerektiğini düşünmekteyiz.

Kaldı ki, Yönetmelikte yer alan söz konusu hükmün böylesi bir sınırlamayı getirmiş olduğu varsayımında, ilgili düzenleme normlar hiyerarşisine aykırı olması sebebi ile dikkate alınmayacaktır. Anayasamızın 124. maddesi uyarınca yönetmelikler başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla çıkarabilirler. Yönetmeliğin dayanağını oluşturan TTK madde 26 hükmü incelendiğinde söz konusu düzenlemede yönetmeliğin ticaret sicili müdürlüğünün kurulması, sicil defterlerinin tutulması, tescil zorunluluğunun yerine getirilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi, sicil müdürlerinin kararlarına karşı itiraz yollarının düzenlenmesi, sicil müdür ve yardımcıları ile diğer personelde aranacak niteliklerin gösterilmesi, disiplin işleri ile bu konuyla ilgili diğer esas ve usullerin hüküm altına alınması amacı ile çıkartılacağı açıkça belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükmü, konumuz kapsamında değerlendirildiğinde ise; ticari temsilcilerin tesciline ilişkin Yönetmelik ile getirilen düzenlemenin, kanun ile kendisine verilen sınırların dışına çıktığı, yalnızca tescile ilişkin usul ve esasları düzenlenmesi ile yetinilmesi gereken Yönetmelik hükmü-

lerinde, kanunda öngörülmeleyen bir sınırlandırmanın getirildiği, hatta ve hatta TTK'nın 318/2. ve 321/1. maddeleri ile açıkça izin verdiği bir hususun Yönetmelik düzenlemesi ile yasaklandığı görülecektir. Öyleyse tüm bu izahatlar karşısında kanuna aykırı yönetmelik hükmüne dayanılarak tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanamayacağı ileri sürmek mümkün olamayacaktır.

Tüzel kişilerin ticari temsilci olarak ticaret siciline tescili hususunda tartışılması gereken bir diğer husus ise; bir tüzel kişinin yönetim kuruluna üye seçilmesi durumunda, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişinin de tescil ve ilan edileceğini öngören TTK m.359/2 hükmünün tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmaları durumunda uygulama alanı bulup bulamayacağı ve tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmaları halinde bir gerçek kişinin de tüzel kişi ile birlikte tescil edilip edilemeyeceği sorundur.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, ticaret siciline tescil ancak kanun tarafından öngörülen hallerde gündeme gelebilecek ve bir hususun, kanunun öngördüğü haller dışında ticaret siciline tescili hukuken bir sonuç doğurmayacaktır (Yönetmelik m.34/1-a). Öyleyse tüzel kişilerin ticari temsilci olarak tescil edilmeleri durumunda bir ya da daha fazla gerçek kişinin ticaret siciline ayrıca tescil edilmesi yalnızca bu yönde açık bir hükmün varlığı ile mümkün olabileceken, mevcut düzenlemeler karşısında TTK m.359/2 hükmünün kıyasen uygulanması sureti ile böylesi bir tescilin yapılabileceğinden söz etmek doğru olmayacaktır.

Soruna doğru cevap verilebilmesi adına, TTK m.359/2 hükmünün gerekçesinin de incelenmesi gerekmektedir. Madde gerekçesi incelendiğinde, tüzel kişinin yanı sıra bir gerçek kişinin de tescil edilmesinin temel gerekçesinin tüzel kişinin üyeliğinin gerçek kişi vasıtası ile somutlaştırılması ve bu sayede kurulun çalışmalarını sekteye uğramadan devam ettirebilmesi olduğu görülmektedir⁵³. Öyleyse asıl olarak yönetim kurulunun çalışma esas ve usulleri dikkate alınarak getirilen bu düzenlemenin tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmaları durumunda kıyasen de olsa uygulanabileceğini söylemek kanunun gerekçesi göz önüne alındığında mümkün gözükmemektedir.

Bu bağlamda, tüzel kişi ticari temsilci ayrıca bir gerçek kişiyi tayine etme zo-

53 TTK m.359/2 Gerekçesi: "Tüzel kişi yönetim kuruluna bizzat gelemeyeceği için toplantıya katılacak olan gerçek kişi onun tarafından belirlenir ve onun adına tescil ve ilân olunur. Toplantılara anılan gerçek kişi katılıp oy kullanır. Kullanılan oy tüzel kişindir. Tescil, tüzel kişinin üyeliğini söz konusu gerçek kişinin kişiliğinde somutlaştırıp belirgin konuma getirmekte ve bu yönden kurucu bir etkiye sahip bulunmaktadır. İlan ise bunu üçüncü kişilere bildirir. Ayrıca tescil ve ilân keyfiyeti şirketin web sitesinde de yayımlanır. Belirleme, tüzel kişinin kurula her toplantıda farklı kişileri yollayarak kurulun çalışmasını ve istikrarını bozmasına engel olmak amacıyla yöneliktir."

runluluğu olmaksızın sahip olduğu temsil yetkisini kendi organları vasıtası ile görev tanımına uygun olarak her zaman kullanabilecektir. Ancak kanunda konuya ilişkin olarak yapılacak olan bir düzenleme ile TTK m.359/2 de öngörülene benzer bir yöntemin benimsenmesi mümkün olabilecektir.

Sonuç

Tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağına ilişkin tartışmalar, kurumun hukuk düzenimize girdiği günden beri devam etmekte ve bugüne kadar doktrinde ortaya konulan görüşlerin önemli bir kısmı böylesi bir tayine karşı çıkmaktadır. Bu hususta olumsuz görüş bildiren yazarlar görüşlerine gerekçe olarak kurumun öngörülüş amacını, ilişkinin tarafları arasındaki güven ilişkisini ve kanuni düzenlemeleri göstermektedir.

Söz konusu gerekçeler ayrı ayrı değerlendirildiğinde; kurumun öngörülüş amacı olan işletme sahibinin iş yükünü hafifletmek ve işletmenin yönetilmesini kolaylaştırmak amaçlarının günümüz ekonomik şartlarında ancak profesyoneller eli ile gerçekleştirilebileceği, bu durumda ise tüzel kişi profesyonellerden yardım ve destek almanın önüne engel çekilmesinin bizzat kurumun öngörülüş amacına aykırılık teşkil edeceği tespit edilmiştir. Benzer bir şekilde ileri sürülen görüşlerin aksine, basiretli davranmakla yükümlü olan işletme sahibinin özgür iradesi ile tayin ettiği tüzel kişi ile arasında güven ilişkisi kurulamayacağını ileri sürmenin de kanuni düzenlemeler ile çelişkili bir yaklaşım olacağı, bir çok noktada kanunun ve ilgili mevzuat hükümlerinin bu hususa cevaz verdiği görülmüştür. Son olarak mevzuat hükümlerinde yer alan düzenlemelerde açık bir yasaklamanın bulunmadığı, hatta 6102 sayılı TTK ile benimsenen anlayış çerçevesinde önünün sonuna kadar açıldığı profesyonel yönetim anlayışı çerçevesinde getirilen örnek düzenlemeler ile bu hususun desteklendiği, Yönetmelik'te yer alan hükmün kanunun açık düzenlemeleri karşısında tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmasına engel teşkil etmeyeceği sonuncuna ulaşılmıştır.

Tüm bu açıklamalar ışığında, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanmalarının önünde herhangi bir hukuki engel bulunmadığı, doktrinde ileri sürülen görüşlerin güncel gelişmeler karşısında eskiden olduğu gibi yoğun bir şekilde savunulmasının zorlaştığı, aksine gerek modern işletme mantığı gerekse de kanuni düzenlemelerin söz konusu tayini teşvik ettiği kanaatine ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Arkan, Sabih, *Ticari İşletme Hukuku*, Ankara, 2015.
- Arslanlı, Halil, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri Umumi Hükümler*, İstanbul, 1960.
- Bahtiyar, Mehmet, *Ticari İşletme Hukuku*, 2015.
- Beckett, Eric, *Manuel of German Law*, London, 1950.
- Bilgili, Fatih, “Tüzel Kişilerin Ticari Temsilciliği – Berlin Yüksek Mahkemesinin Bir Kararı Üzerine Düşünceler”, *TBB*, 2004, S.50, sa. 37 - 43.
- Bilgili Fatih / Demirkapı Ertan, *Şirketler Hukuku*, Bursa, 2013.
- Birsnel, Mahmut Tevfik, “Ticari Müessil Tarifinde Şahsi Unsur” *BATİDER*, C. II, S. 1, 1963, sa. 1 - 13.
- Domaniç, Hayri, *Ticaret Hukukunun Genel Esasları*, İstanbul, 1988.
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan, *Türk Özel Hukuku Cilt 1 - Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri*, İstanbul, 2014.
- Feyzioglu, Fevzi Necmeddin, “Ticari Müessiller ve Diğer Ticari Vekiller” *Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan*, İstanbul 1978, sa. 407 - 443.
- Hatemi, Hüseyin, *Medeni Hukuk Tüzel Kişileri I*, İstanbul, 1979.
- Holmes, Elmes.R, “Apparent Authority And Undisclosed Principal Under German Law” *California Western International Law Journal*, Vol.4, Issue.2, Spring 1974, sa. 340-373.
- Hutzschenreuter J, *Management Control İn Small And Medium-Sized Enterprises - Indirect Control Forms, Control Combinations And Their Effect On Company Performance*, Wiesbaden, Gabler, 2009.
- İmregün, Oğuz, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri (Genel Hükümler- Ortaklıklar- Kıymetli Evrak)*, İstanbul, 1992.
- Karayalçın, Yaşar, *Ticaret Hukuku Dersleri - Ticari İşletme*, Ankara, 1960.
- Kendigelen, Abuzer, *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, İstanbul, 2016.
- Kenneth A. Potocki / Richard C. Brocato: “A System of Management for Organizational Improvement”, *Johns Hopkins Apl Technical Digest*, Volume 16, Number 4, 1995, sa. 402-412.
- Kırca, İsmail, *Ticari Müessillik*, Ankara, 1996.
- Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan Hayal / Manavgat, Çağlar, *Anonim Şirketler Hukuku*, C.1, Ankara, 2013.
- Kubr, Milan, *Management Consulting A Guide to the Profession, International Labour Office*, Geneve, 2010.
- Mimaroglu, Sait Kemal, *Ticaret Hukuku İşletme Hukuku*, Ankara, 1970.
- Moroğlu Erdoğan, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler*, İstanbul, 2016.
- Muller-Freienfels, Wolfram, “Legal Relations in the Law of Agency: Power of Agency and Commercial Certainty”, *The American Journal Of Comparative Law*, Vol.13, Issue.2, Spring 1964, sa. 193 - 215.
- Neil, Shilling, *Harvard International Law Club Journal*, Vol.6, Issue 1, Winter 1964, sa. 1 - 71.
- Öz, Turgut, *Yönetim Sözleşmesi*, İstanbul, 1997
- Pash, Ali, *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi*, İstanbul, 2005
- Poroy, Reha / Yasaman Hamdi, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 2012.

- Poroy, Reha, “Son Elli yılda Türkiye’de Kara Ticareti Hukuku Alanındaki Kanunlaştırma Hareketlerinin Genel Teori Açısından Değerlendirilmesi”, *İÜHF*, 50. Yıl Armağanı, İstanbul, 1973.
- Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Ankara, 2016.
- Raiser, T.: “The Theory of Enterprise Law in the Federal Republic of Germany”, *The American Journal of Comparative Law*, Vol. 36, No. 1 (Winter), 1988, sa. 111 - 129.
- Sezgin Huysal, Ayşegül, “Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği”, *Doç. Dr. Mehmet SOMER’in Anısına Armağan*, İstanbul, 2006, sa. 365 - 382.
- Şener, Oruç Hami, *Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi*, Ankara, 2015.
- Tekil, Fahiman, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 1990.
- Tekinalp, Ünal, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Kurumsal Yönetim Felsefesine Yaklaşımı”, *Uğur Alacakaptan’a Armağan*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Cilt II, S.6, sa. 635 - 652.
- Ülgen, Hüseyin / Teoman, Ömer / Helvacı, Mehmet / Kendigelen, Abuzer / Kaya, Arslan / Nomer Ertan, Fusün, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 2009.
- Ülgen, Hüseyin / Helvacı, Mehmet / Kendigelen, Abuzer / Kaya, Arslan / Nomer Ertan, Fusün, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, 2015.
- Villa, Glanluca La, “The Validity of Company Undertakings and the Limits of the E.E.C. Harmonization” *Anglo- American Law Review*, Vol.3, Issue.3, 1974, sa. 346 - 356.
- Wendler, Michael / Tremml, Bernd / Buecker, Bernard, *Key Aspects of German Business Law*, Berlin, 2008.
- Wooldridge, Frank, “The General Partnership in German Law”, *Amicus Curiae - Journal of the Society for Advanced Legal Studies*, London, Issue 79 Autumn 2009, sa. 1 - 11. (<http://dx.doi.org/10.14296/ac.v2009i79.1208>, E.T. 3.10.2016).
- Yavuz, Cevdet, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, İstanbul, 2013

ÖZ

Türk Borçlar Kanunu ile düzenlenen ticari temsilci; işletme sahibinin, ticari işletmeyi yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret unvanı altında, ticari temsil yetkisi ile kendisini temsil etmek üzere, açıkça ya da örtülü olarak yetki verdiği kişi olarak tanımlanmış, ancak bu kişinin tüzel kişi olup olmayacağına ilişkin detaylı bir düzenleme yapılmamıştır. Bu hususta bir açıklama yapılmaması ve ticari temsilcilik kurumunun kendine has düzenlemeleri, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağı hususunda doktrinde farklı görüşlerin doğmasına yol açmıştır. Çalışmamızda, tüzel kişilerin ticari temsilci olarak atanıp atanamayacağı sorunu; doktrinde ortaya konulan görüşler ışığında, modern işletme mantığının yanı sıra 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile benimsenen genel ilkeler ve ilgili özel düzenlemeler göz önüne alınarak değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Ticari temsilci, Tüzel kişi, Profesyonel yönetim; Tüzel kişilerin yönetim kurul üyeliği

İstanbul Medipol Üniversitesi

Hukuk Fakültesi Dergisi Yayım İlkeleri

1. Dergiye gönderilen yazılar, başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
2. Yazı, Times New Roman karakterinde; ana metin 1,5 satır aralığı, 12 punto ve iki yana yaslı; dipnotlar 10 punto, tek satır aralığı ve iki yana yaslı olarak hazırlanmalıdır. Dipnotların sayfa altında gösterilmesi gerekmektedir.
3. Dipnotlarda yazarın adı ve soyadı yazıldıktan sonra, eserin adı, eserin kaçınıcı bası olduğu, yayınevinin adı, yayım yeri ve yılı, sayfa numarası belirtilmelidir. Dipnotta yer alan kitap, dergi ve ansiklopedi ismi italik yazılmalıdır. Ansiklopedi maddesi ve makale ismi ise tırnak içinde yazılmalıdır. Aynı esere yapılacak atıflarda yazarın soyadı ve sayfa numarası belirtilmelidir. İnternet sitelerine yapılan atıflarda sitenin tam adına yer verilmesi ve siteye son erişim tarihinin parantez içinde yer alması gerekmektedir.
4. Yazı başlığının ve en az 150 en çok 200 sözcükten oluşan özetiyle birlikte yazının içeriğini aktaran beşer tane anahtar kelimenin Türkçe ve İngilizce olarak yazıya eklenmesi gerekmektedir.
5. Kaynakça yazının sonunda yer almalıdır. Kaynakçada yer alan eserler, Times New Roman karakterinde, 12 punto, tek satır aralığı ve iki yana yaslı olarak hazırlanmalıdır. Kaynakçada yer alan eserlerde; yazarın soyadı ve adı yazıldıktan sonra, eserin adı, eserin kaçınıcı baskı olduğu, yayınevinin adı, yayım yeri ve yılı, sayfa numarası belirtilmelidir. Kaynakçada yer alan eser ismi, ansiklopedi ismi ve dergi ismi italik harflerle yazılmalıdır. Ansiklopedi maddesi ve makale ismi ise tırnak içinde yazılmalıdır. İnternet sitelerine yapılan atıflarda sitenin tam adına yer verilmesi ve siteye son erişim tarihinin parantez içinde yer alması gerekmektedir.
6. Yazı İşleri Müdürü tarafından ilk değerlendirilmesi yapılan ve yayım ilkelere uygun olmadığı saptanan yazılar, hakeme gönderilmeden önce, yayım ilkeleri doğrultusunda düzeltilmesi için yazara iade edilir.
7. Yazı İşleri Müdürü tarafından ilk değerlendirmesi yapılan ve yayım ilkelere uygun olduğu saptanan yazılar, hakeme gönderilir. Hakemden gelen rapor doğrultusunda yazının yayımlanmasına, düzeltilmesine ya da geri çevrilmesine karar verilir. Yazar, bu durumdan en kısa sürede haberdar edilir.

8. Fakülte tarafından yayımlanan nüshalarla sınırlı kalmak üzere; çoğaltma, yayma, umuma iletim, işleme ve çeviri konusundaki mali haklar, basılı, görsel, işitsel, sayısal vb. gibi ortamlarda yurt içinde ve yurt dışında kullanılmak üzere Fakülteye devredilmiştir.
9. Telif ücreti ödenmeyeceğini yazar kabul etmiştir.
10. Dergide yayımlanan yazıda ileri sürülen görüşler yazara aittir. Bu hususta, Fakülte herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.
11. Yazı, aşağıda belirtilen e-posta adreslerine Word formatında yayım ilkelerinde belirtilen kurallara uygun olarak gönderilmelidir. Yazar, yazısı ile birlikte görev yaptığı kurumu, iletişim adresini, telefon numarasını ve e-posta adresini bildirmelidir.

sogut@medipol.edu.tr

mcattik@medipol.edu.tr